

**Återvinnings
industrierna**

Avfallsbolagens affärsverksamhet

Verksamhetskriteriet i ljuset av kommunägda avfallsbolag

Stefan Persson, Rhetikfabriken på uppdrag av
ÅTERVINNINGSSINDUSTRINS SERVICE AB
2009

Innehållsförteckning

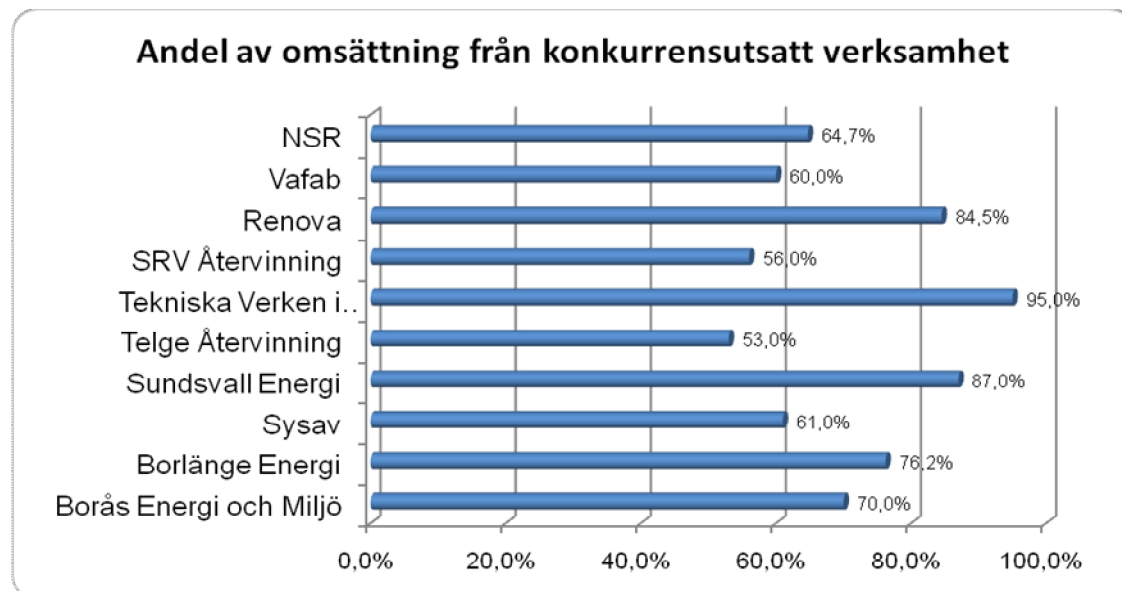
Sammanfattning	2
Bakgrund	5
Kommunala avfallsbolag	7
Sysav	7
Renova	8
NSR	10
Vafab Miljö.....	10
SRV Återvinning.....	11
Tekniska Verken i Linköping.....	12
Borås Energi och Miljö.....	13
Telge Återvinning med dotterbolag Telge Miljöteknik.....	13
Sundsvall Energi med dotterbolag Reko Sundsvall	14
Borlänge Energi	15

Sammanfattning

Det kan tyckas vara ett modest krav att kommuner och kommunägda avfallsbolag ska följa lagen om offentlig upphandling (LOU). Men det har visat sig svårt att få igenom kravet. Branschen har länge präglats av otillåtna direktupphandlingar och snedvridande offentlig konkurrens, något som med all tydlighet bekräftades i Konkurrensverkets stora kartläggning av kommunernas och de kommunala avfallsbolagens upphandlingar av avfallstjänster. Avfallstjänster till ett värde av nästan 2,6 miljarder kronor motsvarande nästan hälften av det totala årliga värdet för samtliga avfallskontrakt, var olagligen direktupphandlade.¹

Kommuner som själv väljer att ta hand om det hushållsavfall de har monopol på är inget hinder för en väl fungerande avfallsmarknad. Det stora problemet i branschen idag är den osunda konkurrensen som beror på att de kommunala bolagen ges möjlighet att subventionera egna kunder på den konkurrensutsatta marknaden med medel från avfallstaxan och därmed få en fördel gentemot sina privata konkurrenter. När kommuner direkttilldelar tjänster för miljardbelopp till kommunala avfallsbolag, samtidigt som de kommunala avfallsbolagen bedriver en stor del av sin verksamhet på den konkurrensutsatta marknaden, skapas en snedvridning av konkurrensen.

Kommunala bolags affärsverksamhet²

¹ *Upphandling av avfallstjänster*, Konkurrensverkets rapportserie: 2008:4, Konkurrensverket 2008

² Med förbehåll för att många av bolagen har otidlig uppdelning. För definition på vad som ingår i siffrorna, se text nedan om varje enskilt bolag.

I denna rapport granskas 10 kommunala bolag och två dotterbolag. Granskningen visar att dessa är mycket aktiva på den konkurrensutsatta marknaden. I genomsnitt kommer drygt 65 procent av deras omsättning från den konkurrensutsatta marknaden.³ När större delen av deras verksamhet föregår på den konkurrensutsatta marknaden, finns det inga skäl till att de ska ges fördelar eller behandlas på annat sätt än privatägda företag.

De granskade bolagen utgör bara en bråkdel av de kommunala avfallsbolagen i Sverige. Men deras samlade omsättning uppgick till 10,7 miljarder kronor 2008. De samlade intäkterna från konkurrensutsatt verksamhet uppgick till mer än 9 miljarder kronor⁴. Samtidigt har bolagen garanterade volymer och intäkter från ägarkommunerna när kommunerna direkttilldelar uppdrag, vilket naturligtvis bidrar till en snedvriden konkurrenssituation.

Ett konkret exempel på hur konkurrensen snedvrids är avfallsbolaget Renova som ägs av 11 kommuner i Göteborgsregionen. Ägarkommunerna har genom otillåten direktupphandling avtal med Renova för behandling av kommunernas hushållsavfall. För detta betalar de 795 kronor per ton. Samtidigt bedriver Renova en stor del av sin verksamhet på den konkurrensutsatta marknaden. Där säljer de samma tjänster för i genomsnitt 526 kronor per ton. Bolagets möjlighet att sätta ett högre pris på en skyddad marknad gör det naturligtvis svårt för privata entreprenörer att konkurrera.

I förbindelse med regeringens förslag att tillfälligt införa de så kallade Teckal-kriterierna, kontrollkriteriet och verksamhetskriteriet i svensk lag, visar granskningen av de kommunala avfallsbolagen att Teckal-kriterierna har mindre betydelse för avfallsbranschen. De kommunala avfallsbolagen är mycket aktiva på den konkurrensutsatta marknaden. För att verksamhetskriteriet ska vara uppfyllt krävs det att denna verksamhet ska vara av marginell karaktär. Det kan därför konstateras att de flesta kommunala avfallsbolagen är långt ifrån att uppfylla verksamhetskriteriet. Därmed ska deras ägare upphandla tjänster från dem oberoende av om Teckal-kriterierna införs i svensk lag.

^{3 4} Med förbehållet att det i vissa fall inte har gått att få fram någon exakt siffra och att alla bolag inte bedömer konkurrensutsatt verksamhet likadant.

Ett av upphandlingslagstiftningens huvudsyften är att säkra en sund konkurrens där alla bolag blir likabehandlade, oberoende av ägarbild. Hade kommunala avfallsbolag endast utfört tjänster inom det kommunala monopoluppdraget hade det inte inneburit ett konkurrensproblem. Men när mer än 65 procent av bolagens verksamhet bedrivs på en konkurrensutsatt marknad, är det avgörande för konkurrensneutraliteten att deras ägarkommuner följer upphandlingslagstiftningen och behandlar bolagen på samma sätt som de behandlar andra bolag.

Det är av betydligt större vikt för branschen att gällande lagar faktiskt följs av kommuner och kommunala bolag, än om Teckal-kriterierna införs. Därför är det väldigt viktigt att kraftfulla och kännbara sanktionsmöjligheter införs i lagstiftningen, så att brott mot upphandlingslagstiftningen inte längre kan vara en lönsam ekonomisk affär för kommuner och kommunala avfallsbolag.

De kommunala bolagen har ett ansvar att redovisa kostnader och intäkter för sin monopolverksamhet separat. Detta enligt den så kallade Transparenslagen.⁵ Ett av syftena med lagen är att kontrollen av kommunal affärsverksamhet och monopolverksamhet ska förenklas, så att inte konkurrens snedvrids genom korssubventionering eller annat utnyttjande av monopolställning.⁶

Med föreliggande granskning är det tydligt att kraven på särredovisning inte fungerar tillfredställande, eftersom många kommunala bolag inte följer lagen. Bolagen använder olika parametrar och tolkningar, många är motvilliga att lämna ut redovisningen vid begäran och minst ett bolag saknar särredovisning. Hos andra bolag är redovisningen bristfällig. Bristerna och svårtillgängligheten gör det svårt för kommuninvånare och andra intressenter att granska den kommunala verksamheten, vilket bidrar till ett demokratiskt underskott.

⁵ Lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.

⁶ *Särredovisning inom kommunal avfallshantering - Motiv och rekommendationer*, RVF Utveckling 2005:22, Avfall Sverige, 2005

Bakgrund

Regeringsrättens dom i det så kallade Sysav-målet⁷ har skakat om det offentliga bolags-Sverige. Domen är mycket tydlig. Kommuner och landsting är enligt gällande svensk rätt skyldiga att genomföra upphandling i enlighet med LOU när de genomför köp från bolag som de äger själva eller som de äger tillsammans med andra.

Totalt påverkar domen mer än 1600 bolag med kommunalt ägande. Bolagen omsätter mer än 145 miljarder kronor. En del av dessa bolag är redan konkurrensutsatta, men om samtliga blev det skulle en enorm marknad öppna sig för svenskt näringsliv. Flera studier visar att vid konkurrensutsättning och upphandling sänks kostnaderna med 10 till 30 procent.⁸ Uppskattningsvis utför kommuner idag otillåtna direktupphandlingar från egna kommunala bolag för över 50 miljarder kronor årligen. Genom att bara följa nuvarande lag kan Sveriges kommuner sänka sina kostnader med 5 till 15 miljarder kronor årligen.⁹

Samtidigt ställer Regeringsrättens avgörande krav på en omfattande omvandling av den offentliga sektorns bolagsinnehav. Med hänsyn till den omfattande omvandlingen föreslår regeringen i en promemoria¹⁰ att det införs ett temporärt undantag från LOU till den 1 januari 2013 enligt de så kallade Teckal-kriterierna.

Teckal-kriterierna som bygger på EG-rättslig praxis, innebär att upphandlingsdirektiven inte behöver tillämpas om den upphandlande myndigheten kan visa att den uppfyller två kriterier. Kriterierna innebär dels att den upphandlande myndigheten måste utöva en kontroll över den juridiska personen som motsvarar den som den utövar över sin egen förvaltning (kontrollkriteriet), dels att den juridiska personen måste utföra huvuddelen av sin verksamhet tillsammans med den eller de upphandlande myndigheter som innehar eller är medlem i den juridiska personen (verksamhetskriteriet). Om villkoren i bestämmelsen är uppfyllda kommer avtalet mellan den upphandlande myndigheten och den juridiska personen inte att utgöra ett kontrakt i LOU:s mening.

⁷ 2008-03-17, mål nr 172-175 och 176-179 – 06

⁸ *Konkurrensutsättning av offentlig verksamhet Hur stor är effektiviseringspotentialen?*, Henrik Jordahl, Institutet för näringslivsforskning, IFN Policy Paper nr 8, 2006,

⁹ *Låt inte kommunbolag slippa upphandlingskrav*, Erik Åsbrink och Annika Lundius, DI Debatt 2009-06-18

¹⁰ *Upphandling från statliga och kommunala företag*, Ds 2009:36, Finansdepartementet.

Verksamhetskriteriets huvudsyfte är att säkerställa att upphandlingsdirektiven är tillämpliga i det fall då en offentlig verksamhet som uppfyller kontrollkriteriet, är aktivt på marknaden och konkurrerar med andra företag. Enligt EG-domstolen ska verksamhet riktad mot annan än myndigheten som äger verksamheten endast vara av marginell karaktär om inte myndigheten ska vara skyldig att upphandla från verksamheten. Företagets varor eller tjänster ska huvudsakligen vara avsedda enbart för myndigheten. Det är dessutom kommunens ansvar att visa att verksamhetskriteriet är uppfyllt, innan de kan åberopa verksamhetskriteriet som skäl till att en offentlig upphandling inte har genomförts. Bevisbördan ligger med andra ord på den kommun som väljer att teckna avtal med det kommunägda bolaget utan föregående upphandling.

Kommunala avfallsbolag

Utöver sitt kommunala uppdrag, agerar många kommunala bolag på den konkurrensutsatta marknaden. I det följande granskas 10 kommunala bolag och två dotterbolag i syfte att kartlägga hur aktiva bolagen är på den konkurrensutsatta marknaden.

All information om bolaget är hämtad från respektive bolags årsredovisningar, hemsidor och dokumenterad kontakt via e-post eller brev med ledande personer inom bolagen, om inte annat anges.

SYSAV - Sydsånes avfallsaktiebolag

Ägare:

Burlöv, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorp, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge, Ystad

Om verksamheten:

Sysavs mål är att vara det ledande avfallsbehandlingsföretaget i södra Sverige. Koncernen består av moderbolaget, två dotterbolag och en mängd delägda bolag. I bolaget ingår också Sysav Total som är helt inriktat på att erbjuda företag på den konkurrensutsatta marknaden, helhetslösningar för avfallshantering.

Sysav har också lanserat en tjänst som omfattar att bistå kunder vid upphandling av renhållningstjänster, omvärldsbevakning för kundens räkning samt att ta fram underlag för renhållningstaxor med mera. Under 2008 har två ägarkommuner tecknat sådana avtal. Satsningen visar hur rollerna som myndighetsutövare och som affärsdriven verksamhet flyter samman.

När de två ägarkommunerna Simrishamn och Tomelilla var indragna i den rättsprocess som ledde fram till den så kallade Sysav-domen, skötte Sysav inköp och finansiering av kommunernas juridiska hjälp i samband med rättsprocessen. Kommunerna beskylldes för att olagligen ha direktupphandlat avfallstjänster från Sysav, vilket Regeringsrätten också slog fast var fallet. Trots det lät kommunerna det gynnade företaget ekonomiskt bistå kommunerna

med juridisk hjälp. Detta är naturligtvis ett ännu tydligare tecken på hur rollerna som myndighetsutövare och som affärsdriven verksamhet flyter samman.

Sysav har inte velat svara på hur många företagskunder de har eller hur många andra kommuner de har som kunder. De har heller inte velat svara på hur stor del av deras omsättning som består av försäljning till ägarkommunerna. Ur årsredovisningen går det dock att utläsa att de har ca 6000 privata företagskunder och det är känt att Sysav har eller har haft avtal som inte har upphandlats med andra kommunala bolag.¹¹

Hur stor del av den totala omsättningen intäkter från det kommunala uppdraget utgör, har det varit svårt att få svar på. När redovisningen begärdes ut svarade Sysav, efter omfattande e-postkontakt och flera påminnelser att någon sådan redovisning inte fanns, men kunde tas fram inom några dagar. Redovisningen visar att 74 procent av avfallsintäkterna kommer från kommuner. Om det enbart är från ägarkommunerna framgår inte av redovisningen. Av bolagets totala omsättning utgör avfallsintäkter från kommuner ca 39 procent. Övriga intäkter får man anta kommer från konkurrensutsatt verksamhet.

Koncernens omsättning för 2008 uppgick till 784 miljoner kronor.

Renova

Ägare:

Ale, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille, Tjörn, Stenungsund, Öckerö

Om verksamheten:

Enligt ägardirektivet ska Renova:

”vara ett av de ledande återvinnings- och avfallsföretagen i Västsverige och medverka i utvecklingen mot en långsiktigt hållbar tillväxt genom att erbjuda kommuner, företag och andra verksamheter i regionen konkurrenskraftiga och kvalitetsmässigt bra tjänster och produkter inom avfalls- och återvinningsområdet. ... Den marknad som utgör grunden för

¹¹ *Upphandling av avfallstjänster*, Konkurrensverkets rapportserie: 2008:4, Konkurrensverket 2008

*Renovas verksamhet är numera helt avreglerad. ... Den förändrade marknadssituationen innebär att Renova ständigt måste verka för att bibehålla sin konkurrenskraft.*¹²

Trots att marknaden som utgör grunden för verksamheten påstås vara helt avreglerad har Renovas ägarkommuner genom ett ägaravtal, förbundit sig att lämna allt hushållsavfall de enligt lagar och förordningar har ansvar för till bolaget utan upphandling. Bolaget bestämmer dessutom taxorna för allt avfall.

I och med att bolaget har monopol på avfall från ägarkommunerna ser det ut som om de har utnyttjat möjligheten att korssubventionera sina verksamheter. Ägarkommunerna betalar 795 kronor per ton för avfallsbehandling. Samtidigt säljer Renova samma tjänster för i genomsnitt 526 kronor per ton på den konkurrensutsatta marknaden. Prissättningen innebär att ägarkommunerna skulle betala 55 miljoner kronor mindre om året om de fick samma pris som andra kunder har blivit erbjudna.¹³ I gengäld skulle Renova då kanske inte ha möjlighet att erbjuda lägre priser på den konkurrensutsatta marknaden.

Bolaget har inte velat svara på hur många privata företagskunder de har. De har heller inte velat svara på hur många kommuner utöver ägarkommunerna de har som kunder, men det är minst ett tiotal.¹⁴ Det krävdes omfattande dialog via e-post innan särredovisning lämnades ut.

Av särredovisningen framgår det att 84,4 procent av omsättningen kommer från verksamhet på den konkurrensutsatta marknaden. I kronor räknat är detta 916,5 miljoner kronor. Av dessa kommer 260 miljoner från energiintäkter. Intäkterna från monopoluppdraget definieras av bolaget som den tilldelning av uppdrag som framgår av ägaravtalet.

Renovas omsättning för 2008 uppgick till 1 136 miljoner kronor

¹² Renovas ägardirektiv - <http://www4.goteborg.se/prod/g-info/ffs.nsf/375623d6d925132cc1256d9600237493/a968ffbc13d9a7c1256dff00443122!OpenDocument> (2009-08-24)

¹³ Debattartikel: *Renova tar ut högre pris från ägarkommunerna*, Återvinningsindustrierna i Göteborgsposten 2009-02-25 samt *Snedriden konkurrens på Västsveriges avfallsmarknad*, intern utredning, Återvinningsindustrierna

¹⁴ *Snedriden konkurrens på Västsveriges avfallsmarknad*, intern utredning, Återvinningsindustrierna

NSR - Nordvästra Skånes Renhållnings

Ägare:

Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Åstorp, Ängelholm

Om verksamheten:

Som en reaktion på Sysav-domen och Konkurrensverkets granskning, har en större ägarutredning av NSR lett fram till beslut om ändrad inriktning för bolaget. Ägarkommunerna har beslutat att NSR ska bibehållas som ett kommunalt aktiebolag, men att samtliga hushållstjänster ska handlas upp enligt LOU. Under 2010 kommer företaget att utsättas för konkurrens efter beslut hos ägarkommunerna, förutsatt att inga nya beslut tas under tiden.

Den nya visionen som ägarna i samarbete med bolaget har tagit fram är att NSR ska vara ett regionalt miljöföretag i världsklass.

Enligt bolagets uppskattning vid förfrågan via e-post utgör 2009 års försäljning till ägarkommunerna ca 90 procent av omsättningen. Men enligt bolagets årsredovisning för 2008 består 35,3 procent av omsättningen av intäkter från kommundtjänster och 64,7 procent från affärsverksamheter. I budgeten för 2009, antagen i december 2008, anges liknande siffror som för 2008, dvs att ca 65 procent är konkurrensutsatt verksamhet. Någon löpande särredovisning görs inte, så det är först när årsredovisningen för 2009 görs tillgänglig som bolagets uppskattning kan kontrolleras. I föreliggande rapport används siffrorna från årsrapporten för 2008.

Koncernens omsättning för 2008 uppgick till 416 miljoner kronor.

Vafab Miljö

Ägare:

Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Heby, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar, Västerås

Om verksamheten:

Vafab Miljö är en sammanslagning av de två interkommunalt ägda bolagen Västra Mälardalens Renhållnings AB och Västmanlands Avfalls AB. Syftet med bolaget är att

insamla, transportera, behandla och återvinna avfall från regionen. Vafab Miljö strävar efter att utöka verksamheten inom konkurrensutsatta delar av avfallshanteringen. Bland annat har man redan flera uppdrag för insamling och behandling av många företags avfall. Detta ser man som ”en samhällsservice och en viktig del i regionens infrastruktur”¹⁵, trots att endast mindre mängder av avfallet från företag ingår i det kommunala ansvaret.

Enligt en översiktlig genomgång uppskattar bolaget att 75 procent av omsättningen består av försäljning till ägarna. Exakta siffror saknar bolaget i dagsläget. En del av denna försäljning består av uppdrag som exempelvis insamling av hushållsavfall som ingår i det kommunala ansvaret, men som kommunerna har valt att konkurrensutsätta. Om man enbart räknar den omsättning som härrör från det kommunala ansvaret som kommunerna inte har konkurrensutsatt, tyder siffror i bolagets årsredovisning på att monopolverksamheten uppgår till ca 40 procent av omsättningen.¹⁶

Bolagets omsättning för 2008 uppgick till 359 miljoner kronor.

SRV Återvinning

Ägare:

Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nynäshamn, Salem

Om verksamheten:

Syftet med bolagets verksamhet är att insamla, transportera, behandla avfall. I ägaravtalet förbinder sig kommunerna att till bolaget leverera allt avfall de enligt lagar och förordningar är förpliktade att hantera. Delägarkommunerna avsäger sig också rätten att ”bedriva eller i någon form understödja företag med likartad verksamhet som bolaget”¹⁷.

Bolaget har ca 170 privata företag som kunder. Utöver ägarkommunerna säljer bolaget tjänster till 43 andra kommuner.

¹⁵ Vafab Miljös årsredovisning 2008, p 9

¹⁶ Vafab Miljös årsredovisning 2008, p 27. Till det kommunala ansvaret räknas här behandlingsintäkter från hushållsavfall samt intäkter för fast avgift till kommunerna

¹⁷ Ägarkommunernas konsortialavtal

Hanteringen av hushållens avfall i ägarkommunerna, som enligt bolaget är det som omfattas av det kommunala uppdraget, motsvarar ca 44 procent av omsättningen. Övrig verksamhet motsvarande ca 56 procent av omsättningen, bedrivs på den konkurrensutsatta marknaden.

Bolagets omsättning för 2008 uppgick till 378,6 miljoner kronor.

Tekniska Verken i Linköping

Ägare:

Linköpings kommun

Om verksamheten:

Tekniska Verken är enligt egen utsago, ett regionalt företag med Linköping som bas. Verksamheten bedrivs inom sju divisioner där flera dotterbolag ingår: Energi och Avfall, Vatten, Service, Nya Marknader, Stadspartner, Utsikt Nät och Elhandel. De hel- eller delägda dotterbolagen är Svensk Biogas AB, Usitall AB, Stadspartner AB, Utsikt Nät AB och Östkraft AB. Efter de avvecklingar och försäljningar som genomfördes 2008 och planeras för 2009 väntas antalet juridiska personer sjunka från ursprungliga 22 till 10 bolag. Energi och miljö utgör stommen i den breda verksamheten.

Koncernen har totalt drygt 19 000 företagskunder. Bland kunderna finns även 16 kommuner utöver ägarkommunen.

Enligt bolaget utgör ca 1 procent av omsättningen direkt försäljning till ägarkommunen och ca 4 procent av omsättningen försäljning till andra bolag inom kommunsfären. Bolaget har inte givit något komplett svar på hur stor del av omsättningen som kommer från det kommunala ansvaret. Särredovisning för fjärrvärme och VA har lämnats ut, men någon särredovisning för avfallstjänster har vid rapportens deadline inte lämnats ut, trots begäran att ta del av den.

Koncernens omsättning för 2008 uppgick till 5 385 miljoner kronor.

Borås Energi och Miljö

Ägare:

Borås kommun

Om verksamheten:

Borås Energi och Miljö erbjuder tjänster inom energi-, avfalls- och miljöområdet. Bolaget är inne i en expansiv fas och omsättningen har stigit med över 60 procent de senaste fem åren. Nytt för 2009 är att Borås Energi och Miljö har beslutat att satsa på export av avfallshanteringstjänster.

Bolaget har ca 2 000 företagskunder som fjärrvärmekunder och ca 10 000 företagskunder som avfallskunder. Man tar också emot avfall från två kommuner utöver ägarkommunen.

Ca 70 procent av omsättningen består av försäljning av bland annat fjärrvärme och avfallstjänster på den konkurrensutsatta marknaden.

Bolagets omsättning för 2008 uppgick till 650 miljoner kronor.

Telge Återvinning med dotterbolag Telge Miljöteknik

Ägare:

Södertälje kommun

Om verksamheten:

Telge Återvinning ingår i Telgekoncernen som omfattar elva affärsdrivande bolag. Hela koncernen ägs av Södertälje kommun.

Telge Återvinning tillhandahåller återvinningslösningar till hushåll, företag och offentlig förvaltning i kommunen och i regionen. Bolaget samlar in och tar hand om hushållsavfall från Södertälje samt närliggande kommuner. Till företag och industrier erbjuds skräddarsydda avfallslösningar.

Det planeras för fortsatt expansion i regionen med målet att göra kommunen nationellt känd som en föregångare inom återvinningsområdet. ”Inriktningen bör vara att, där lönsamhet och miljövinster kan skapas, etablera nya affärer.”¹⁸

Telge Återvinning har drygt 1 700 företag som kunder.¹⁹ Bolaget har fasta avtal med tre andra kommuner och utför enstaka uppdrag för ytterligare ett antal närliggande kommuner.

47 procent av omsättningen består av verksamhet inom det kommunala uppdraget. Bolaget likställer intäkter från det kommunala uppdraget med försäljning till ägaren. Övrig omsättning härrör från konkurrensutsatt verksamhet.

Telge Återvinnings omsättning för 2008 är 174,7 miljoner kronor. Hela koncernens omsättning för 2008 är 5 155 miljoner kronor.

Telge Miljöteknik är dotterbolag till Telge Återvinning. Telge Miljötekniks huvudsyfte är att sälja den så kallade TvetaMetoden till företag och kommuner på nationell basis.²⁰ Bolagets omsättning för 2008 uppgick till 11,2 miljoner kronor. Omsättningen för 2008 bestod enbart av försäljning till andra koncernbolag enligt årsredovisningen.

Sundsvall Energi med dotterbolag Reko Sundsvall

Ägare:

Sundsvalls kommun

Om verksamheten:

Sundsvall Energi AB är moderbolag i en koncern där Sundsvall Elnät AB (elnät samt bredband), Reko Sundsvall AB (avfallshantering) och Korsta Oljelager AB (Kolab), ingår.

Sundsvall Energi har avtal med elva andra kommuner samt ca 200 privata företag för avfallsbehandlingstjänster.

¹⁸ Telgekoncernens årsrapport 2008, p 42

¹⁹ Även företag med enbart hushållsavfall är medräknade.

²⁰ Se även pressmeddelande från Telge Miljöteknik och Avfall Sverige: *TvetaMetoden tätat tippen*, 2008-10-13 (http://www.newsdesk.se/pressroom/avfall_sverige/pressrelease/view/tvetametoden-taetar-tippen-242690 (2009-09-09))

På frågan ”Hur stor del av er totala omsättning består av försäljning till era ägare?” svarade bolaget att försäljningen av avfallsbehandlingstjänster till ägarkommunen uppgår till 13 procent av omsättningen. Bolaget har inte svarat på om andra tjänster säljs till kommunen.

Moderbolagets omsättning för 2008 uppgick till 695 miljoner kronor.

Dotterbolaget Reko Sundsvall har renodlat sin verksamhet och har stort sett bara uppdrag från Sundsvalls kommun. Stora delar av verksamheten har flyttats över till moderbolaget. Reko har avtal med en annan kommun och avtalet utgör ca 0,14 procent av omsättningen.

Borlänge Energi

Ägare:

Borlänge kommun

Om verksamheten:

Borlänge Energi består av moderbolaget och dotterbolaget AB Borlänge Energi Elnät. Koncernens verksamhet omfattar produkterna avfall, el, elnät, fjärrvärme, stadsmiljö, stadsnät, vatten och avlopp.

Bolaget har ca 250 privata företagskunder och totalt 10 kommuner och andra verksamheter som levererar avfall. Enligt uppgift från bolaget uppgår försäljning till ägarkommunen endast till omkring 100 000 kronor om året. Den enskilde borlängebon ser bolaget som kund och med denne inkluderat uppgår försäljningen till ca 97,5 procent av verksamhetens omsättning. Det är dock oklart på vilket sätt bolaget uppfattar den enskilde borlängebon som kund, om denne ses som ägare, om all försäljning till borlängeborna anses omfattas av det kommunala ansvaret eller om det bara är vissa delar av försäljningen till den enskilde borlängebon som anses omfattas av det kommunala ansvaret. Någon riktig särredovisning verkar inte finnas. Vid begäran att få ta del av redovisning av intäkter på aggregerad nivå från det kommunala uppdraget (monopolverksamhet) samt intäkter på aggregerad nivå från den konkurrensutsatta verksamheten (övrig verksamhet) hänvisar bolaget till att de inte har andra verksamheter inom avfallsområdet, än de som strikt ingår i det kommunala uppdraget. Även om detta skulle

stämman har bolaget till synes omfattande övrig verksamhet som inte ingår i det kommunala uppdraget. Utifrån grova uppskattningar från årsredovisningen kan försäljningen på konkurrensutsatt marknad bedömas utgöra ca 76,2 procent av den totala omsättningen.²¹

Koncernens omsättning för 2008 uppgick till 814,3 miljoner kronor.

²¹ Borlänge Energis årsredovisning 2008, p 23. Intäkter från VA, Stadsmiljö och Avfall bedöms bestå av försäljning till ägarkommunen.